

gemeente
Goeree-Overflakkee

Beleidsnota verslavingspreventie Gemeente Goeree-Overflakkee

Steller: M. Pilon en B. de Waal
Versie: Concept versie 1
Datum: 25-06-2020
Registratienummer: Z -18-102710/100308

Inhoudsopgave

1. Inleiding	blz. 4
2. Doelstellingen en speerpunten	blz. 7
2.1. Doelen	blz. 7
2.2. Veranderende rolverdeling	blz. 7
2.3. Evaluatie	blz. 7
2.4. Speerpunten	blz. 7
3. Ambities en uitvoering nieuwe stijl	blz. 9
3.1. Inleiding	blz. 9
2.4. Preventie model	blz. 9
3.2. Uitwerking per ambitie	blz. 10
3.3. Huidige uitvoering	blz. 21
3.4. Uitvoeringsplan	blz. 21
3.5. Gewenste effecten	blz. 21
4. Monitoring	blz. 23
4.1. Inleiding	blz. 23
4.2. Trends en ontwikkelingen	blz. 23
4.3. Activiteiten monitoren	blz. 27
Bijlage 1: Uitvoeringsplan	
Bijlage 2: Evaluatie 2014-2018 en aanbevelingen	
Bijlage 3: Nadere uitwerking speerpunten	
Bijlage 4: Achtergrond IJslanse aanpak	
Bijlage 5: Rapport Middelengebruik Goeree-Overflakkee	
Bijlage 6: Rapport onderzoek verslavingsproblematiek Goeree-Overflakkee	
Bijlage 7: Rioolwateronderzoek	
Bijlage 8: Omschrijving diverse interventies	
Bijlage 9: Meedenksessie	
Bijlage 10: Voorbeeld stroomschema	

Beleidsnota verslavingspreventie 2020- 2025

1. Inleiding

Visie op preventie

De beleidsnota verslavingspreventie valt onder de brede beleidsnota Preventie en Vroegsignalering 2018 - 2022: Investeren in mogelijkheden en kwaliteit van leven. Daarin is de volgende **visie op preventie** opgenomen:

“De gemeente Goeree-Overflakkee wil het welzijn van alle inwoners ondersteunen en indien mogelijk vergroten; niet alleen om eventueel leed bij inwoners te voorkomen en/of te beperken, maar ook om eventuele kosten te besparen. Dit vraagt om een passend aanbod van preventieve middelen en maatregelen, waarmee probleemsituaties zo lang mogelijk vermeden kunnen worden.”

Vanuit deze brede visie wordt in al het beleid binnen het Sociaal Domein ingestoken op een cultuurverandering. Dit is een lange termijn- verandering, gezamenlijk worden stappen gezet naar een cultuur van: “Niemand kijkt de andere kant op.”

Preventie van verslaving

Vanuit deze Beleidsnota verslavingspreventie wordt ingezet op het voorkomen van problemen rond drugsgebruik, (overmatig) alcoholgebruik, roken en een ongezonde omgang met internet, zoals gamen. Voor afbakening van deze begrippen is uitgegaan van de informatie op: drugsinfo.nl, alcoholinfo.nl, rokeninfo.nl, gameninfo.nl en Trimbos.nl. Wat betreft de doelgroep van dit beleid wordt veel ingestoken op jongeren en jongvolwassenen (12 tot 23 jaar). Dit is een zeer kwetsbare groep en preventie kan heel veel schade voorkomen.

Belang van preventie rond middelengebruik

Bij het opgroeien van kind naar (jong) volwassene hoort dat de wereld om je heen steeds groter wordt. Daarbij hoort ook het verkennen van grenzen. Ook in praktische zin: kinderen die naar de middelbare school gaan, vergroten hun scope op het eiland of daarbuiten. En, in het kader van deze nota, betekent dit vroeg of laat ook een kennismaking met middelen als alcohol of drugs. Opgroeien in deze tijd betekent ook dat kinderen om moeten leren gaan met internet, de kansen en mogelijkheden daarvan en de keerzijde die internet en gamen kunnen hebben.

De gemeente wil dat jongeren op Goeree-Overflakkee zo veilig mogelijk hun weg in de maatschappij vinden. Dat zij leren zich zelfstandig te redden en de gevolgen van keuzes leren overzien. Experimenteren en grenzen opzoeken hoort bij het volwassen worden. Het gebruik van middelen kan fijn of spannend zijn. Maar er zijn wel risico's, zeker wanneer het gebruik problematisch wordt. Middelengebruik is voor jongeren en jongvolwassenen in de leeftijd van 12 tot 23 jaar eerder risicovol dan bij volwassenen, omdat zij zich nog in een kwetsbare periode van hun ontwikkeling bevinden. Zowel neurologisch, psychosociaal als wat betreft opleiding. Jong zijn en veel drinken of middelengebruik kan blijvende hersenschade opleveren en dus levenslange gevolgen hebben.

Belang van preventie rond internetgebruik

Inzet op mediawijsheid is van groot belang in het kader van preventie. Jongeren kunnen bijvoorbeeld sociale problemen krijgen wanneer zij in isolement raken door veel gamen. Het kan leiden tot schooluitval. Ook fysieke gezondheidsproblemen kunnen optreden vanuit middelen gebruik, overmatig gamen of als verstoorde waarneming van het lichaam (eetstoornissen). Verbinding met het beleid preventieve volksgezondheid is hierin belangrijk.

Belang van inzet op bewustwording bij ouders

Ook is bekend dat de invloed van (het gedrag van) volwassenen om de jeugd heen, groot is. Volwassenen zijn zich vaak onvoldoende bewust van hun directe en indirecte invloed. In het kader van preventie is het van belang dat er ingezet wordt op bewustwording bij ouders, zodat zij hun invloed zo positief mogelijk kunnen inzetten.

“Als volwassenen zeggen dat je iets echt niet moet doen; dan word je juist nieuwsgierig en dwars.”

Uitgangspunten in de aanpak

In de beleidsnota Preventie en vroegsignalering zijn algemene randvoorwaarden beschreven. In de aanpak van de verslavingspreventie gaan we van dezelfde randvoorwaarden uit. Deze randvoorwaarden zijn:

Aansluiten bij bestaande structuren

Bij de omschrijving, uitvoering en verantwoording van het preventief aanbod wordt duidelijk gemaakt hoe bij bestaande structuren is aangesloten, op inwonerniveau, op organisatieniveau en op gemeenteniveau.

Dit betekent meer dan samenwerken vanuit een opdracht, het gaat om echt aanhaken bij dat wat er al is aan initiatieven, aan organisaties die al iets dergelijks doen, aan opdrachten die al uitgezet zijn vanuit (een andere afdeling of beleidsmedewerker van) de gemeente.

Aansluiten bij de uitgangspunten

Het preventief aanbod is gericht op het vergroten van het welzijn van de inwoners. Om dit te kunnen bewerkstelligen zijn de volgende uitgangspunten vastgesteld:

1. Bieden van mogelijkheden voor ontplooiing: het versterken van talenten en vaardigheden en de mogelijkheid die talenten en vaardigheden in te zetten.
2. Vergroten van de zelfregie/ eigen kracht.
3. Vergroten van (sociaal maatschappelijke) participatiemogelijkheden.
4. Versterken van het sociale netwerk en sociale binding.
5. Vergroten van de veerkracht.
6. Stimuleren van positief gedrag.
7. Beschermen en bevorderen van de (lichamelijke en mentale) gezondheid.
8. Bevorderen van positieve identiteit, persoonlijke effectiviteit en motivatie.

Totstandkoming nota

Voor het ontwikkelen van deze beleidsnota is er input opgehaald bij diverse interne en externe samenwerkingspartners. Intern zijn dit geweest: beleidsadviseur handhaving, beleidsadviseur volksgezondheid, beleidsadviseur jeugd en de regisseur jeugd en veiligheid. Extern hebben meegedacht: Moedige Moeders, Adviesraad Sociaal Domein Goeree-Overflakkee (ASDGO), Jongeren activiteiten Centrum (JAC) van st. ZIJN, GGD en Trimbos.

Ook de werkgroepen middelengebruik en VP onderwijs hebben meegelezen met deze beleidsnota. Daarnaast zijn onderdelen uit de beleidsnota besproken tijdens voortgangsgesprekken met Youz, Weerbaarzijndoejezo, Chris en Voorkom en Johan Cahuzak. Er heeft ook met verschillende samenwerkingspartners een meedenksessie plaatsgevonden op 4 maart 2020 over de uitvoering van de beleidsnota. Een verslag hiervan is opgenomen in de bijlage (bijlage 9). De uitkomsten uit de meedenksessie zijn verwerkt in deze beleidsnota.

Tot slot zijn enkele jongeren via het JAC gevraagd om mee te denken. De quotes die zijn opgenomen in deze beleidsnota zijn afkomstig van deze jongeren.

2. Doelstellingen en speerpunten

2.1. Doelen

De hoofddoelstelling van de beleidsnota Preventie en vroegsignalering is:

“Het versterken van de inzet op preventie en vroegsignalering, waarbij gestreefd wordt naar het vergroten van het vermogen van mensen om zelf en samen met hun netwerk, oplossingen en plannen te bedenken voor hun eigen vraagstukken en deze ook zelf of samen uit te voeren.”

Specifiek voor verslavingspreventie is daarbinnen het doel van de gemeente Goeree-Overflakkee:

Het voorkomen dat kinderen, jongeren en volwassenen onverantwoord omgaan met genotsmiddelen, gokken, gamen en internet. Dit om gezondheidsschade op fysiek en psychisch gebied zoveel mogelijk te voorkomen, als ook om de ontwikkeling van verslaving zoveel mogelijk te beperken.

Er zijn vijf ambities geformuleerd die bijdragen aan het hoofddoel van verslavingspreventie. De eerdergenoemde uitgangspunten van preventief aanbod bieden een belangrijke basis om aan deze ambities te kunnen werken. De subdoelen die voortkomen uit het hoofddoel voor verslavingspreventie zijn opgenomen in de uitwerking van de vijf ambities.

2.2. Veranderende rolverdeling

Gezien het hoofddoel van het beleid Preventie en vroegsignalering wordt het behalen van het doel over verslavingspreventie steeds meer en meer de verantwoordelijkheid van de inwoners, waarbij zij actief en effectief ondersteund worden door de gemeente. De rol van de gemeente verandert. Er wordt meer ingezet op het ondersteunen van initiatieven van inwoners.

In de uitwerking van de ambities is een onderscheid gemaakt tussen inwoners en professionals. Professionals worden in de aanpak apart genoemd. De gemeente verwacht van professionals die beroepsmatig in aanraking komen met kwetsbare inwoners een andere rol in de verslavingspreventie. Het gaat om alle professionals binnen het sociaal domein.

2.3. Evaluatie

In bijlage 2 is de evaluatie opgenomen van de afgelopen beleidsperiode. Deze is opgesteld aan de hand van de jaarlijks uitgevoerde analyses. De verbeterpunten uit deze evaluatie zijn meegenomen in dit nieuwe beleidsplan. Het betreft de punten: blijvende inzet op preventie, het vergroten van de bewustwording en aandacht voor internet gebruik en gamen. Deze punten zijn meegenomen in de uitwerking van de ambities.

2.4. Speerpunten

De speerpunten waar de komende beleidsperiode op wordt ingezet zijn verbinden, bewustwording en drugsgebruik. De speerpunten verbinden (1) en bewustwording (2) zijn aan de hand van het preventiemodel vertaald naar ambities en een nadere uitwerking. Het speerpunt drugsgebruik (3) wordt nader uitgewerkt onder de integrale aanpak verslaving. De nadere duiding van de speerpunten en de hieruit voortkomende acties zijn opgenomen in de bijlage (bijlage 3).

Speerpunt 1: Verbinden

Met inwoners en maatschappelijke partners wordt er in gesprek gegaan over wat er nog meer nodig is om meer openheid rondom het omgaan met middelengebruik te bereiken.

Onder ambitie 4 van de beleidsnota wordt genoemd dat professionals regelmatig met elkaar en met inwoners in gesprek moeten over (het voorkomen van) problemen met betrekking tot genotsmiddelen gebruik, gokken, gamen en internetgebruik.

Er zijn veel mensen actief als het gaat om verslavingspreventie, maar er is te weinig afstemming, men kent elkaar niet of weet niet van elkaar waar men mee bezig is. Belangrijk is dat ideeën concreet gaan worden en dat er afstemming ontstaat.

Speerpunt 2: Bewustwording

Volwassenen zijn zich bewust van hun voorbeeldfunctie is een van de subdoelstellingen van ambitie 3. Ambitie 3 luidt: Inwoners van Goeree-Overflakkee en professionals zijn zich bewust van de regels rond en de gevolgen van genotsmiddelen gebruik, gokken, en overmatig game en ander problematisch internetgebruik (bijvoorbeeld sexting).

We moeten af van de cultuur waaruit voorkomt dat het allemaal wel meevalt en dat we het vroeger zelf ook hebben gedaan. Het hoort erbij willen we niet meer horen, want het hoort er niet bij en is slecht voor je gezondheid. Dat moet tussen de oren van ouders komen. Maar ook bij docenten, trainers, grootouders en ander volwassenen die met de opvoeding van jongeren in aanraking komen.

Bij de doelgroep ouders en opvoeders willen we bereiken dat normen, waarden en gedrag passen bij onze doelstelling om de jeugd zo gezond mogelijk te laten opgroeien op Goeree-Overflakkee.

Speerpunt 3: Drugsgebruik

Uit het rioolwateronderzoek is naar voren gekomen dat op Goeree-Overflakkee het gebruik van methamfetamine (crystal meth), cocaïne, MDMA (XTC) en cannabis vergelijkbaar is met andere (kleine) gemeenten in Nederland. Het gebruik van amfetamine (speed) is op Goeree-Overflakkee echter hoger dan in vergelijkbare Nederlandse gemeenten en een groot aantal Europese steden. Op basis van de gegevens die op dit moment beschikbaar zijn, staat Goeree-Overflakkee wat betreft de vracht amfetamine per 1000 inwoners en dus ook het gemiddelde gebruik per inwoner, bovenaan.

Voortkomend uit dit speerpunt wordt er in samenwerking met belangrijke samenwerkingspartners gekomen tot een integrale aanpak verslaving. De beleidsnota verslavingspreventie vormt hier op het gebied van preventie en handhaving een onderdeel van.

Evaluatie

Jaarlijks zal er een evaluatie plaatsvinden naar de voortgang op de speerpunten. Er zal worden bekeken welke acties zijn ondernomen uit zowel de beleidsnota verslavingspreventie als uit de integrale aanpak verslaving, welk effect dit heeft gehad en of er aanvullende acties genomen moeten worden. De aanvullende acties worden bepaald in overleg met de samenwerkingspartners. Indien er aanvullende of andere acties nodig zijn, wordt het uitvoeringsplan hierop aangepast en voorgelegd aan het college.

3. Ambities en uitvoering nieuwe stijl

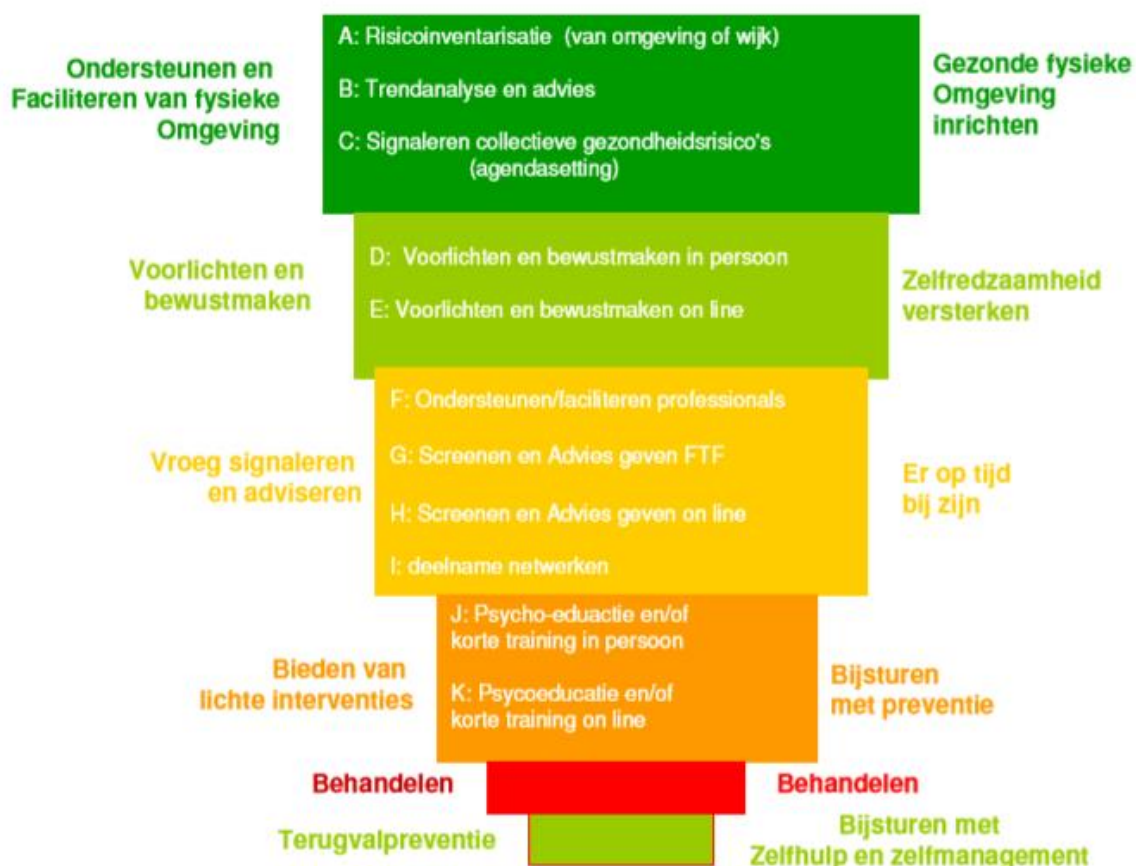
3.1. Inleiding

In dit hoofdstuk worden de ambities weergegeven en vertaald naar de inrichting van de uitvoering nieuwe stijl. Deze uitwerking is globaal, op hoofdlijnen, zodat er ruimte is voor de gewenste participatieve aanpak.

In de eerste paragraaf wordt het preventiemodel toegelicht waarnaar de ambities zijn opgesteld. In de tweede paragraaf wordt de uitwerking per ambitie geschreven. Voor de uitwerking wordt gebruik gemaakt van het preventiemodel en het IJslandse model (bijlage 4). In paragraaf drie wordt ingegaan op de huidige uitvoering van verslavingspreventie en in de vierde paragraaf op het nieuwe uitvoeringsplan. Tot slot zijn in de vijfde paragraaf de gewenste effecten voor inwoners en professionals benoemd aan de hand van de beleidsnota Preventie en vroegsignalering.

3.2. Preventiemodel

Om effectief te kunnen werken aan de ambities gaan we uit van de zes facetten uit het Preventiemodel verslaving¹ (Oudejans 2013; VPN 2012). Dit model geeft weer welke typen preventie thuishoren binnen welk niveau. Het model gaat uit van het getrapt inzetten van preventieactiviteiten waarbij samenhang is tussen de verschillende niveaus. De niveaus gaan van breed naar smal, ook wel te vergelijken met de indeling universele preventie (richt zich op het bevorderen en beschermen de gezonde bevolking), selectieve preventie (richt zich op mensen met beginnende klachten en het voorkomen van verergering) en geïndiceerde preventie (zorg gerelateerde preventie die zich richt op mensen met een ziekte of aandoening).

¹ <https://assets.trimbos.nl/docs/614ae542-508b-4563-aefd-9e56afb908e1.pdf>
<https://www.resultatenscoren.nl/data/upload/files/rapport-basisaanbodjeugdpreventie.pdf>, p16

Binnen ieder van de niveaus zijn voor Goeree-Overflakkee ambities geformuleerd, behalve het niveau 'Behandelen'. Dit komt doordat deze beleidsnota zich specifiek richt op preventie. Binnen het niveau "gezonde fysieke omgeving" is ook een ambitie geformuleerd die zich richt op inzicht in de problematiek van verslaving en de houding van inwoners in Goeree-Overflakkee. Dit inzicht biedt gelegenheid om preventie gericht en effectiever in te kunnen zetten.

3.3. Uitwerking per ambitie

De geformuleerde ambities en bijhorende uitwerking komen voort uit het Preventiemodel verslaving (Oudejans 2013; VPN 2012). Bij iedere ambitie wordt weergegeven op welk niveau van het preventiemodel de geformuleerde ambitie betrekking heeft.

De uitwerking van de vijf ambities kan worden gevonden op de volgende bladzijde.

Ambitie 1: Er is meer inzicht in verslavingsproblematiek en de houding van inwoners ten opzichte van middelengebruik, internetgebruik en gamen.

Inzicht hierin geeft de mogelijkheid om preventie gericht in te zetten. Zowel inzicht in gebruik of verslaving als inzicht in hoe inwoners tegenover middelengebruik, internetgebruik en gamen staan.

Subdoelstellingen:

- Via verschillende vormen van onderzoek zijn er cijfers en kennis beschikbaar over verslavingsproblematiek binnen Goeree-Overflakkee.
- Inzicht verbreden vanuit het gesprek met de doelgroepen zelf.
- Professionals worden op de hoogte gehouden van trends, cijfers en signalen.

Uitvoering:

- Volgen van landelijke ontwikkelingen rond verslavingspreventie, zoals de IJslandse aanpak (zie bijlage 4) en daar halfjaarlijks over communiceren aan het college van Burgemeester en Wethouders (hierna genoemd: het college).
- Nieuwe trends volgen en signalen van actuele ontwikkelingen op het eiland, (bijvoorbeeld rond lachgas) ophalen bij Voortgezet Onderwijs (VO) scholen, jongerenwerk en andere professionals. Zij zien en weten veelal wat de jongeren interesseert en wat ze gebruiken. Door met deze partijen in gesprek te blijven kunnen we naast de landelijke trends ook de eilandelijke trends goed blijven volgen en daar tijdig op inspelen. Ieder kwartaal zal hieromtrent een uitvraag worden gedaan bij scholen, jongerenwerk en andere professionals. De resultaten uit deze uitvraag zullen ieder kwartaal gedeeld worden met het college.
- Ieder jaar zal er in gesprek gegaan worden met de Jongerenraad en/of (een onderdeel van) de leerlingenraad van de VO scholen. Door met de jongeren in gesprek te blijven, blijven ze zelf ook betrokken bij het onderwerp verslaving. De jongeren kunnen zelf initiatieven aandragen en er kan met hun worden nagedacht over de uitvoering van de initiatieven en het beleid Verslavingspreventie.
- Via de VO scholen, docenten, moedige moeders in gesprek blijven over wat hun beeld van de stand van zaken is en hun ideeën ophalen over wat er nodig is. Een uitvraag hieromtrent zal ieder kwartaal plaatsvinden.
- Verbinding leggen met inwoners via de dorpskernen en de kerken en met hen bespreken wat zij met hun signalen kunnen doen. De Kern en Buurtgericht werken (KWB) medewerkers zullen signalen hieromtrent doorlopend monitoren. Met betrekking tot de kerken zal de accounthouder deze signalen doorlopend monitoren. Wanneer er meerdere signalen binnenkomen, zal de Beleidsadviseur Verslavingspreventie in gesprek gaan met de betreffende dorpskern of kerk over wat er met deze signalen gedaan kan worden. Dit gesprek vindt dus incidenteel plaats en betreft maatwerk.
- Met de GGD de mogelijkheden bespreken om in de gezondheidsmonitor breder te meten op het vergroten van welzijn van jongeren aan de hand van de uitgangspunten van Preventie & Vroegsignalering, specifiek op het gebied van middelengebruik en verslaving. Dit sluit ook aan bij IJslandse aanpak. Wanneer dit niet mogelijk is, moet er op zoek worden gegaan naar een alternatief

onderzoek die net zoals de GGD Gezondheidsmonitor eenmaal in de vier jaar zal worden afgenomen.

- Opgehaalde trends, cijfers en signalen worden twee keer per jaar teruggekoppeld naar de professionals door middel van een nieuwsbericht via e-mail.

Ambitie 2: Inwoners van Goeree-Overflakkee hebben een gezonde en veilige omgeving, waarbij de gezonde en veilige keuze de makkelijke en aantrekkelijke keuze is.

Doordat de omgeving zo min mogelijk gelegenheid biedt om gebruik te maken van verslavende middelen, wordt de kans op gebruik verkleind. Het gaat dan om het beperken van het aanbod en naar de situatie aangepast gebruik van toegestane middelen. Verenigingen, winkeliers en horeca spelen hierin een belangrijke rol.

Subdoelstellingen:

- Met sportverenigingen worden afspraken gemaakt over het aanpassen van de tijden van het schenken van alcohol door vrijwilligers (en evt. medewerkers).
- Medewerkers van supermarkten, winkels en horeca houden zich aan de regels rond verkoop van middelen (alcohol, tabak, games) en zijn daartoe in staat.
- Handhaving en vroegtijdig signaleren van verkoop/aanbod van drugs en gokken.
- Verkoop van toegestane middelen gebeurt niet in de directe omgeving van scholen of andere plekken waar veel jongeren of andere risicogroepen komen.
- Met volwassenen wordt het gesprek gevoerd om niet te roken in het zicht van kinderen en jongeren.
- Vergroten van welzijn als beschermende factor vanuit participatie van de doelgroep.

Uitvoering:

- Na vaststelling van deze beleidsnota zullen er afspraken gemaakt worden met sportverenigingen over het schenken van alcohol. Dit wordt in samenwerking met de beleidsadviseur Sport opgepakt.
- Samen met de afdeling communicatie zal er een communicatiecampagne worden georganiseerd om het gebruik van de e-learning 'Verantwoord alcohol schenken'² te vergroten (bij sportverenigingen en andere vrijwilligersorganisaties). Deze campagne kan vervolgens jaarlijks worden herhaald.
- In samenwerking met Jongeren Op Gezond Gewicht (JOGG) zal er worden gekeken naar positieve stimulering, inzet op een gezonde (school- en sport-) kantine en de inzet op voorbeeldgedrag van volwassenen. De acties die hiervoor benodigd zijn om dit te bereiken zullen in gesprek met JOGG, scholen en sportverenigingen worden bepaald. Ieder kwartaal zal het college geïnformeerd worden over de stand van zaken.
- Stimuleren dat de Algemene Plaatselijke Verordening (APV) wordt aangepast ten behoeve van een gezonde leefstijl en wordt goedgekeurd. Dit gaat onder andere over: matiging van de verkoop van alcohol bij sportverenigingen, een verdergaand rookverbod in de omgeving van scholen en sportterreinen. Dit wordt samen met de afdeling openbare orde en veiligheid opgepakt na vaststelling van de beleidsnota.
- In samenwerking met de afdeling vergunningen en handhaving worden na vaststelling van deze beleidsnota regels opgesteld met als doel het verminderen van alcoholgebruik (bijvoorbeeld bij evenementen). Ook worden er met de afdeling vergunningen en handhaving afspraken gemaakt over de wijze en frequentie van controle op het Sociale Hygiëne certificaat.

² <https://nocnsf.nl/wat-doet-nocnsf/sport-en-maatschappij/e-learning-verantwoord-alcohol-schenken>

- Blijvend inzetten op het vergroten van de weerbaarheid van ondernemers bij het uitvoeren van de wettelijke regels voor de verkoop van alcohol.
De op Goeree-Overflakkee ontwikkelde en jaarlijks uitgevoerde Superfristraining zal de komende beleidsperiode worden doorontwikkeld. Verkopers van supermarkten en slijterijen, horecaondernemers, bar medewerkers van sportverenigingen en organisatoren van evenementen krijgen de gelegenheid om aan de Superfristraining deel te nemen. De uitvoering van de training wordt de komende tijd doorontwikkeld naar een train de trainer concept. Hierbij is het de bedoeling dat verkopers, horecaondernemers, bar medewerkers en organisatoren zelf nieuwe medewerkers scholen. Tweejaarlijks zal vervolgens gemonitord worden of dit heeft plaatsgevonden en iedere vier jaar zal er een nieuwe Superfristraining worden georganiseerd om de kennis te actualiseren. De Superfristraining helpt bij het creëren van een bredere bewustwording en draagvlak onder inwoners over alcoholgebruik.
- Gedurende de gehele beleidsperiode (2020-2025) zullen mystery guest onderzoeken worden gedaan bij sportverenigingen, supermarkten, slijterijen en horecagelegenheden. Naar aanleiding van de uitkomsten van de mystery guest onderzoeken kan per doelgroep de vervolg stap worden bepaald.
In samenwerking met de afdeling handhaving zal er na vaststelling van deze beleidsnota worden gekeken naar de frequentie waarmee mystery guest onderzoeken plaatsvinden en door wie deze kunnen worden uitgevoerd.
- De werkgroep middelengebruik zal de komende periode worden doorontwikkeld. Aan deze werkgroep nemen diverse interne en externe samenwerkingspartners deel. De werkgroep richt zich nu met name op alcoholgebruik, maar zal zich in het vervolg ook focussen op drugsgebruik. In de werkgroep worden nu prioriteiten gesteld rond handhaving en het verbeteren van vroegtijdig signaleren. Het overleg zal in de toekomst een andere structuur krijgen. Er zullen aparte werkgroepen komen voor preventie, zorg en nazorg en handhaving. Door deze werkgroepen los van elkaar te organiseren, kan er gericht actie worden ondernomen. De integraliteit zal worden bewaakt door een coördinator die alle werkgroepen faciliteert.
De doorontwikkeling van de werkgroep middelengebruik maakt deel uit van de integrale aanpak verslaving.
- Gekoppeld aan de omgevingsvisie zal ervoor worden gezorgd dat er gezonde gele zones zijn in gebieden met scholen of andere plekken waar veel jongeren zijn. Wat een gezonde gele zone precies moet inhouden wordt voorafgaand in overleg met de jongeren, scholen, (sport-)verenigingen en ouders bepaald.
- Rondom scholen, jongerencentra, speelplekken enz. mag geen verkoop van middelen plaatsvinden. In samenwerking met het team veiligheid en handhaving worden er na vaststelling van de beleidsnota afspraken gemaakt over de wijze en frequentie van handhaven rondom deze plaatsen.

- De gemeente gaat vanuit het kern- en buurtgericht werken in gesprek met inwoners die zich samen met de jeugd willen inzetten voor het vergroten van het welzijn van de jeugd op Goeree-Overflakkee. Dit sluit aan bij de IJslandse aanpak. De kern- en buurtgericht werken medewerker zal doorlopend monitoren of er inwonersinitiatieven op dit gebied zijn of worden ontwikkeld. De Gemeente faciliteert en stimuleert dit overleg.
- De gemeente ondersteunt waar mogelijk (burger-) initiatieven die inzetten op meer veilige en gezonde ontmoetingsplekken en (sport-) activiteiten voor jongeren in de avonduren en in de weekenden (zie werkzame bestandsdelen IJslandse aanpak). Initiatieven die financiering aanvragen hiervoor, dienen te voldoen aan de richtlijn die daarvoor is opgesteld bij de beleidsnota Preventie en Vroegsignalering.

Ambitie 3: Inwoners van Goeree-Overflakkee en professionals zijn zich bewust van de regels rond en de gevolgen van genotsmiddelengebruik, gokken en overmatig gamen en ander problematisch internetgebruik (bijvoorbeeld sexting).

Het is van belang dat alle inwoners weten waar ze informatie kunnen vinden over wat de risico's en schadelijke effecten kunnen zijn van genotsmiddelengebruik, gokken en overmatig gamen en ander problematisch internetgebruik. Ook is het belangrijk dat bekend is wat de (wettelijke) regels zijn rond bezit en gebruik van genotsmiddelen, versturen van naaktfoto's etc. Waarbij het belangrijk is dat volwassenen beseffen dat zij een voorbeeldfunctie hebben.

Subdoelstellingen:

- De inwoners van Goeree-Overflakkee zijn op de hoogte van de schadelijke effecten van drugsgebruik, roken en de schadelijke invloed van overmatig gamen en ander problematisch internetgebruik.
- De inwoners van Goeree-Overflakkee worden zeer regelmatig op de hoogte gesteld via diverse (media-) kanalen over de schadelijke invloed (de kracht van de herhaling!)
- De inwoners van Goeree-Overflakkee weten waar ze informatie over drugsgebruik, roken, gamen en internetgebruik kunnen vinden.
- Volwassenen zijn zich bewust van hun voorbeeldfunctie.

Uitvoering:

- In samenwerking met de afdeling communicatie zal er na vaststelling van deze beleidsnotitie een communicatieplan worden ontwikkeld, waardoor jongeren, professionals (o.a. jongerenwerkers), ouders en scholen blijvend informatie ontvangen over middelengebruik, gokken, gamen en problematisch internetgebruik. Professionals en scholen zullen geïnformeerd worden via een mailbericht dat ieder kwartaal zal worden verzonden. Dit is reeds uitgewerkt onder ambitie 1. Voor jongeren en ouders zal er gezocht moeten worden naar een andere communicatiewijze. Gedacht kan worden aan het delen van deze informatie via social media. Onderdelen van het communicatieplan kunnen zijn: communicatie over interessante websites en ondersteunende apps en beschikbaar voorlichtingsmateriaal.
- Op scholen worden er diverse trainingen verzorgd voor jongeren en ouders (weerbaarheidstrainingen groep 7 en 8, en de gezonde school en genotsmiddelen op VO). Het huidige aanbod aan trainingen zal na vaststelling van deze beleidsnota worden beoordeeld om te zorgen dat het aanbod voldoende aansluit bij de nieuwe doelstellingen. Wanneer dit niet meer het geval is, zal er worden gezocht naar passendere alternatieven. Het college wordt na de beoordeling van het aanbod op de hoogte gesteld.
- Er wordt ingezet op het trainen van docenten, bijvoorbeeld via een open en alert training. Dit aanbod zal in overleg met de scholen worden ingezet. In samenwerking met de scholen zal na vaststelling van deze beleidsnota worden onderzocht of een train de trainer concept mogelijk is en op welke wijze dit georganiseerd kan worden. Hieromtrent wordt het college geïnformeerd na planvorming met de scholen.

*Jongeren geven aan:
"De gemeente moet goed
gedrag belonen.
Ouders moeten het goede
voorbeeld geven."*

- Er worden diverse weerbaarheidstrainingen en thema-avonden georganiseerd (bijvoorbeeld de thema-avonden van moedige moeders). Het huidige aanbod aan trainingen en thema-avonden zal na vaststelling van deze beleidsnota worden beoordeeld om te zorgen dat het aanbod voldoende aansluit bij de nieuwe doelstellingen. Wanneer er aanpassingen en aanvullingen nodig zijn, zullen deze worden verricht. Indien nodig zal er in afstemming met samenwerkingspartners worden gezocht naar andere, passende alternatieven.
- Verspreiden van voorlichtingsmateriaal.
Het verspreiden van voorlichtingsmateriaal aan professionals wordt meegenomen in de nieuwsbrief via e-mail (ambitie 1) en voor inwoners zal dit gebeuren via social media. Beide vormen worden meegenomen in het nader uit te werken communicatieplan.

Jongeren geven aan dat het belangrijk is dat je voldoende zelfvertrouwen hebt en dat je normen en waarden van huis uit mee krijgt.

Ambitie 4: Professionals bespreken regelmatig met elkaar en met inwoners van Goeree-Overflakkee (het voorkomen van) problemen met betrekking tot genotsmiddelen-gebruik, gokken, gamen en internetgebruik.

Vanuit preventie en vroegsignalering is het van belang dat professionals het gesprek aan gaan rond middelengebruik en internet en gamen. Het open gesprek draagt bij aan het maken van verantwoorde keuzes, het erkennen van eventuele zorgen en het voorkomen van problemen. Van daaruit kan er vroegtijdig ondersteund worden.

Subdoelstellingen:

- Horecaondernemers, evenementenbureaus, supermarkten/slijterijen, kerken, scholen, (sport)verenigingen en dorpskernen werken mee aan verantwoorde keuzes, het erkennen van eventuele zorgen en het voorkomen van problemen.
- De maatschappelijke partners staan op één lijn over middelengebruik en dragen dit in hun activiteiten uit.
- De maatschappelijke partners agenderen openheid over middelengebruik en verslaving met professionals en inwoners.
- Vanuit het open gesprek dragen alle inwoners en maatschappelijke partners hun steentje bij aan vroegsignalering en het voorkomen van problemen rond middelengebruik.

Uitvoering:

- Passende scholing voor professionals rond vroegtijdig signaleren en doorverwijzen bij problematisch middelengebruik. Er zal worden ingezet op een doorontwikkeling van het huidige aanbod naar train de trainers. Het huidige aanbod aan trainingen voor professionals wordt geëvalueerd en waar nodig zullen aanvullende of alternatieve trainingen worden ingezet (ambitie 2 en 3).
- Zorgdragen dat alle maatschappelijke partners op de hoogte zijn van het beleid van de gemeente en hierover hetzelfde standpunt uitdragen door middel van een nieuwsbrief voor professionals. In de nieuwsbrief per e-mail zal hier blijvend aandacht voor zijn. Dit onderdeel wordt ook opgenomen in het communicatieplan (ambitie 1 en 3).
- Maatschappelijke partners geven in hun jaarlijkse subsidieverantwoording aan hoe ze aan het voorkomen van verslaving gewerkt hebben en hoe ze hierbij hebben samengewerkt met andere partners. Dit zal na vaststelling van deze beleidsnota gecommuniceerd worden aan de maatschappelijke partners die subsidie ontvangen voor de uitvoering van verslavingspreventie.
- Signalen rond handhaving worden door handhaving opgepakt. Afstemming en overleg over de signalen die zij krijgen is hierbij erg belangrijk. De partners die betrokken zijn bij de handhaving van middelengebruik zijn dan ook op verschillende manieren betrokken bij zowel de acties uit deze beleidsnota als bij de acties die voortkomen uit de integrale aanpak verslaving.
- Bestaande convenanten, zoals bijvoorbeeld met de supermarkten en slijterijen, worden gehandhaafd. Over de wijze en frequentie van handhaving worden afspraken gemaakt met de afdeling vergunningen en handhaving (ambitie 2). Middels jaarlijkse bijeenkomsten met de deelnemers van de verschillende convenanten worden resultaten teruggekoppeld en geëvalueerd. De organisatie van deze jaarlijkse bijeenkomsten wordt in samenwerking met de afdeling vergunningen en handhaving opgepakt.

- Er zal met inwoners en maatschappelijke partners in gesprek gegaan worden over wat er nog meer nodig is om meer openheid rondom het omgaan met middelengebruik te bereiken. Hieromtrent zal een eenmalige uitvraag gedaan worden bij zowel inwoners als maatschappelijke partners. Het college zal geïnformeerd worden over de acties die hieruit volgen.

Ambitie 5: Professionals en inwoners van Goeree-Overflakkee weten de weg te vinden naar informatie en hulp, waarbij zij de toegang tot informatie en hulp als laagdrempelig ervaren, het inzetten van hulp geregeld is vanuit een er-op-af mentaliteit en actief nazorg wordt geboden.

Als er sprake is van een (beginnend) probleem, is inzet vanuit probleemgerichte preventie noodzakelijk. Dit geldt ook voor het voorkomen van terugval van inwoners die eerder verslavingsproblematiek hebben gehad en daarvan hersteld zijn. Een laagdrempelige toegang, het zo snel mogelijk in gang zetten van hulp voor de betreffende inwoner en de mensen om die inwoner heen, dragen bij aan het voorkomen van het verergeren of terugkeren van de problemen. Ook inzet op nazorg valt onder de probleemgerichte preventie: kans op terugval wordt hiermee verkleind.

Subdoelstellingen:

- Wanneer er zorgen zijn over iemand uit de directe omgeving, zijn inwoners en professionals in staat om en bereid tot het bespreken hiervan.
- Scholen en ouders zijn in gesprek met elkaar over verslavingsproblemen.
- Professionals en inwoners dragen zorg voor een snelle inzet van hulp bij (beginnende) problemen.
- Professionals en inwoners maken middelengebruik en verslaving bespreekbaar in netwerken van inwoners (met een hoger risico).
- De professionals dragen zorg voor een goede nazorg en kaarten eventuele tekortkomingen aan bij de gemeente.

*Jongeren geven aan dat het heel erg van je vriendengroep af hangt of je middelen gaat gebruiken en hoeveel.
Groepsdruk speelt een grote rol.*

Uitvoering:

- In samenwerking met samenwerkingspartners die betrokken zijn bij de uitvoering van verslavingspreventie wordt er na vaststelling van deze beleidsnota een stroomschema ontworpen waardoor de weg naar informatie en hulp duidelijk is. Zie bijlage 10 voor een voorbeeld van een stroomschema. Dit stroomschema zal middels de nieuwsbrief aan professionals en middels de gemeentelijke website met inwoners gedeeld worden.
- Na vaststelling van deze beleidsnota wordt er een Pilot alcoholgebruik opgestart. Binnen de pilot zullen boa's (buitengewoon opsporingsambtenaren) direct of via de bureaudienst van team jeugd en gezin doorverwijzen naar YOUZ.
- Nazorg: Er zal met professionals en maatschappelijke partners in gesprek gegaan worden over wat hierin nodig is, wat er al is en wat er beter kan en hoe zij dat binnen de bestaande zorg kunnen organiseren. Hierbij kan bijvoorbeeld gedacht worden aan de realisatie van terugvalpreventie in de nabije omgeving, het inzetten van herstelcoaches of het creëren van steunnetwerken. Het in beeld brengen van de nazorg die momenteel al beschikbaar is en het zorgen dat de nodige nazorg die er nu nog niet is gerealiseerd wordt, zijn onderdeel van de integrale aanpak verslaving.

3.4. Huidige uitvoering

Vanuit de beleidsnota verslavingspreventie 2014-2018 vinden er diverse trainingen, workshops en bijeenkomsten plaats. Per activiteit zal moeten worden getoetst in hoeverre deze nog passen binnen het nieuwe beleid. Met de verschillende subsidie partners moeten afspraken gemaakt worden over het doorzetten, afbouwen, of het aanpassen van de activiteit zodat deze beter binnen het nieuwe beleid past. Dit zal na beoordeling van het huidige aanbod plaatsvinden. Voor een omschrijving van de huidige interventies wordt verwezen naar bijlage 8.

3.5. Uitvoeringsplan

In het uitvoeringsplan (bijlage 1) is de uitvoering van de 5 ambities in de tijd uitgezet. Sommige acties worden genoemd bij de uitvoering van meerdere ambities. Deze acties worden in het uitvoeringsplan verwerkt onder de ambitie waar de actie als eerste staat vermeld.

Ook de actiepunten die in deze beleidsnota worden benoemd, maar geen onderdeel zijn van een uitwerking van een ambitie, worden weergegeven in het uitvoeringsplan. Deze zijn in het uitvoeringsplan opgenomen onder 'overige acties'.

3.6. Gewenste effecten

In de beleidsnota Preventie en vroegsignalering zijn de gewenste effecten van het nieuwe beleid voor inwoners en de gewenste effecten voor professionals benoemd. Het beleid voor verslavingspreventie is onderdeel van het brede beleid preventie en vroegsignalering. Onderstaande gewenste effecten zijn onderdeel van de opgave in de uitvoering verslavingspreventie nieuwe stijl.

Gewenste effecten voor inwoners:

Figuur 1: Effecten voor de inwoners

Gewenste effecten voor professionals:

Figuur 2: Effecten voor professionals

4. Monitoring

4.1 Inleiding

In dit hoofdstuk wordt omschreven op welke wijze het verslavingspreventie beleid gedurende de periode 2020-2025 zal worden gemonitord. De monitoring bestaat zowel uit het in beeld brengen van de trends en ontwikkelingen als uit het evalueren en door ontwikkelen van de verschillende activiteiten.

Doel van de monitoring is het bijsturen en verbeteren van de aanpak, inzichtkrijgen in de succesfactoren, vergroten van de betrokkenheid van deelnemers en verantwoording van financiering.

4.2. Trends en ontwikkelingen

4.2.1. Onderzoek GGD (bijlage 5)

Door de Gemeente Rotterdam, afdelingen Onderzoek en Business Intelligence is een overzicht gemaakt van het middelengebruik en gamen op Goeree-Overflakkee (zie bijlage 5). Dit rapport is opgesteld aan de hand van diverse bronnen. De GGD Gezondheidsmonitor Kinderen (2018) is een vragenlijstonderzoek onder ouders van kinderen van 0 t/m 11 jaar in de regio Rotterdam-Rijnmond waarbij de ouders gevraagd wordt naar de gezondheid, leefstijl en woonomgeving van hun kind. De GGD Gezondheidsmonitor Volwassenen en Ouderen (2016) is een vragenlijstonderzoek onder inwoners van 17 jaar en ouder. Ook wordt de vragenlijst Jij en je Gezondheid van het Centrum voor Jeugd en Gezin Rotterdam-Rijnmond gebruikt. Deze vragenlijst wordt in klas 3 op het voortgezet onderwijs gebruikt om problemen en risicogedrag te signaleren van individuele jongeren.

Rookgedrag van volwassenen en ouderen is stabiel, jongeren roken vaker

Het rookgedrag van volwassenen en ouderen wijkt niet af van het regionaal en landelijke beeld; één op de vier volwassenen (23%) en één op de tien ouderen (11%) rookt. Het aandeel rokers is tussen 2012 en 2016 stabiel gebleven. Ouders zijn minder vaak in huis gaan roken waar het kind bij is (daling van 8,8% naar 4,6%). Het percentage leerlingen (in klas 3) dat de afgelopen 3 maanden heeft gerookt ligt hoger dan in de regio (11% vs. 9%).

Leerlingen en jongeren drinken vaker dan gemiddeld alcohol

Het alcoholgebruik van volwassenen en ouderen is vergelijkbaar met de regio en Nederland. Landelijk is een licht dalende trend te zien in het aandeel overmatige drinkers. In Goeree-Overflakkee zien we een lichte (niet significante) stijging. Jongeren (17 t/m 23 jaar) drinken vaker alcohol dan gemiddeld in de regio (86% vs. 83%), maar overmatig en zwaar alcoholgebruik komt niet vaker voor. Alcoholgebruik onder leerlingen komt vaker voor vergeleken met het regionaal gemiddelde (40% vs. 35%).

Druggebruik onder alle leeftijdsgroepen lager dan gemiddeld

Cannabisgebruik neemt af met het ouder worden. Het soft-druggebruik onder leerlingen ligt lager dan gemiddeld in de regio (2,9% vs. 3,8%). Eén op de acht jongeren (12%) in gebruikte het afgelopen jaar cannabis. Bij volwassenen is dit 3%. Het softdruggebruik ligt lager dan gemiddeld in de regio (18% en 6%). Harddruggebruik is zowel bij jongeren als volwassenen vergelijkbaar met het regionale beeld.

Gamegedrag van leerlingen

De helft van de leerlingen (50%) gamet minstens 1 dag per week. Het aandeel jongeren dat meer dan 11 uur per week gamet ligt in Goeree-Overflakkee lager dan in de regio (21% vs. 25%).

Herhaling van het onderzoek

De GGD Gezondheidsmonitor wordt iedere vier jaar uitgevoerd. De uitkomsten van dit onderzoek zullen worden geanalyseerd, zodat inzichtelijk wordt of middelengebruik toeneemt, afneemt of gelijk blijft. De uitkomsten uit de GGD Gezondheidsmonitor zullen worden gedeeld met het college en professionals en geven belangrijke inzichten voor het ontwikkelen van nieuw beleid op het gebied van verslavingspreventie.

4.2.2. Trendskenario Volksgezondheid Toekomst Verkenning 2018 van het RIVM

Het Trendskenario Volksgezondheid Toekomst Verkenning 2018 van het RIVM voorspelt dat het percentage rokers in heel Nederland blijft dalen; in 2040 rookt nog 14% van de volwassenen. Bij de berekening is ervan uitgegaan dat historische trends zich doorzetten zonder dat er nieuw of intensief beleid wordt gevoerd.

Het percentage rokers daalt in alle leeftijdsgroepen vanaf 18 jaar. Het percentage rokers daalt het meest bij 18 tot en met 24-jarigen. De verwachting is dat in deze leeftijdsgroep het percentage rokers daalt naar 19% in 2040.

4.2.3. Rapport Onderzoek verslavingsproblematiek Goeree-Overflakkee (bijlage 6)

Dit rapport is een onderzoek naar verslavingsproblematiek op Goeree-Overflakkee. Zowel intern, binnen gemeente Goeree-Overflakkee, als extern bij (keten)partners wordt in toenemende mate verslavingsproblematiek opgemerkt bij jeugd en jongvolwassenen. Hierbij wordt ook gesignaleerd dat het huidige hulp- en zorgaanbod mogelijk ontoereikend is. De toename in (de beleving van) problematiek en het beperkte zorgaanbod, zorgen ervoor dat er geen sluitende aanpak bestaat.

Door gebrek aan feitelijke gegevens is het onbekend of er daadwerkelijk sprake is van een toename. De doelgroep lijkt steeds zichtbaarder te worden, maar de precieze situatie rondom de problematiek is niet volledig in beeld. Dit maakt het relevant om in kaart te brengen wat er speelt in gesprek met samenwerkingspartners. Aan de hand hiervan kan een passend advies gegeven worden over wat er nodig is om verslavingsproblematiek en middelengebruik tegen te gaan.

Alcoholgebruik

In de regio heeft 44% van de 12 t/m 16-jarigen ooit alcohol gedronken. Volgens de huidige resultaten is dit op Goeree-Overflakkee 44% van de 12 t/m 16-jarigen. In de regio heeft 78% van de jongeren tussen de 17 t/m 23 jaar in het afgelopen jaar alcohol gedronken, op Goeree-Overflakkee is dit volgens de huidige resultaten 85% van de jongeren tussen de 17 t/m 23. Het GGD-onderzoek kwam uit op 86% van de jongeren.

Middelengebruik

Uit het GGD-onderzoek kwam dat 3% van de jongeren uit de 3^e klas weleens wiet of hasj heeft gebruikt. Dit kan niet vergeleken worden met de uitkomsten uit het huidige onderzoek, omdat hier te weinig respons op was. Van de jongeren tussen de 17 t/m 23 jaar heeft in de regio 18% het afgelopen jaar softdrugs gebruikt. In het huidige onderzoek heeft 16% van de jongeren tussen de 17 t/m 23 het afgelopen jaar softdrugs gebruikt. Dit is een verschil met het GGD-onderzoek, hierin wordt gerapporteerd dat 9% van de jongeren van Goeree-Overflakkee het afgelopen jaar softdrugs heeft gebruikt. Ook het harddrugs gebruik is in het huidige onderzoek hoger, 8% van de jongeren tussen de 17 en 23 tegenover het GGD-onderzoek waar dit 4,4% is.

Herhaling van het onderzoek

Het onderzoek heeft nu als eenmalig plaatsgevonden. Echter zou het voor het in beeld brengen van de lokale trends en ontwikkelingen goed zijn om dit onderzoek te blijven herhalen. Onderzocht wordt of de GGD Gezondheidsmonitor kan worden uitgebreid (ambitie 1). Wanneer dit niet mogelijk is, wordt onderzocht of er op een andere wijze een herhalingsonderzoek kan plaatsvinden.

4.2.4 Rioolwateronderzoek (bijlage 7)

De kwaliteit van onze leefomgeving en de veiligheid van de bevolking zijn een groot goed. Gemeenten worden dagelijks geconfronteerd met de uitdaging om effectief drugsbeleid uit te voeren. KWR wil het publieke belang dienen door met gedegen onderzoek een objectief beeld te geven van het gebruik van drugs zoals amfetamine (speed), methamfetamine, MDMA (XTC), cocaïne en cannabis. Rioolwater is een ware spiegel van de samenleving. Het rioolwater bevat resten van drugs die inzicht geven in het drugsgebruik van de bevolking in het verzorgingsgebied van het afvalwatersysteem.

Onderzoeksmethode

KWR voerde onderzoek uit naar drugs in het rioolwater van de gemeente Goeree-Overflakkee. In de gemeente Goeree-Overflakkee wordt het afvalwater van alle bewoners gezuiverd door vijf verschillende zuiveringen. De firma AQUON heeft van 19 tot en met 25 juni 2019 vier van de vijf afvalwaterzuiveringen en van 18 tot en met 24 september 2019 alle zuiveringen gedurende één week bemonsterd. Door een chemische analyse van het rioolwater uit te voeren voordat de zuivering plaatsvond, werd objectief vastgesteld welke drugs in welke hoeveelheden zijn gebruikt in de gemeente. KWR onderzocht de volgende vijf drugs: amfetamine (speed), methamfetamine (crystal meth), MDMA (XTC), cocaïne (en de metaboliet benzoylecgonine) en cannabis (in de vorm van metaboliet THC-COOH).

De gevonden vrachten van de drugs in de voorzieningsgebieden van de drie RWZI's Goedereede, Middelharnis en Oude-Tonge zijn vergeleken met elkaar en met het gemiddelde van heel Goeree-Overflakkee. Daarnaast zijn de vrachten vergeleken met de meest recente vrachten die in eerdere studies in Nederlandse gemeenten en grote steden in Europa zijn gepubliceerd.

Uitkomsten

Uit het onderzoek van het rioolwater in de gemeente Goeree-Overflakkee is naar voren gekomen dat tijdens de meetperioden van 19 tot en met 25 juni en 18 tot en met 24 september 2019 het gemiddelde gebruik van methamfetamine (crystal meth), cocaïne, MDMA (XTC), cannabis in deze gemeente vergelijkbaar is met andere (kleinere) Nederlandse gemeenten. De verschillen tussen de twee meetperioden zijn klein. De gemiddelde vracht per 1000 inwoners ontloopt elkaar minder dan 15 % voor de vijf gemeten drugs. Daarbij zijn de weekpatronen zijn doorgaans vergelijkbaar op enkele verklaarbare verschillen na. De gemiddelde vrachten per inwoner voor methamfetamine (crystal meth) zijn laag wanneer deze worden vergeleken met steden in Europa.

Het gebruik van amfetamine (speed) is in Goeree-Overflakkee hoger dan in vergelijkbare Nederlandse gemeenten en een groot aantal Europese steden. Op basis van de gegevens die op dit moment beschikbaar zijn, staat Goeree-Overflakkee wat betreft de vracht amfetamine per 1000 inwoners en dus ook het gemiddelde gebruik per inwoner, bovenaan. Voor wat betreft de twee verschillende perioden in de vroege zomer en het vroege najaar is er een klein verschil waar te nemen.

Binnen de gemeente kunnen regionale verschillen worden onderzocht omdat op vijf RWZI's is gemeten. Deze vergelijking laat vooral zien dat het voorzieningsgebied van de zuivering van Goedereede een hoger gebruik van methamfetamine (crystal meth), MDMA (XTC), cocaïne en cannabis laat zien dan Oude-Tonge en Middelharnis. Het gebruik van amfetamine (speed), cocaïne, MDMA (XTC), en cannabis ligt in Goedereede grofweg een factor twee hoger dan in Oude-Tonge en Middelharnis. Voor methamfetamine (crystal meth) is dat verschil veel groter maar ook veel variabelere wanneer de gegevens van juni en september worden vergeleken. Hierbij moet gezegd worden dat het gebruik van deze drug in absolute zin erg laag is. Hoewel het niet goed mogelijk is om de gemeten vracht om te rekenen naar het aantal actieve gebruikers, kan op basis van de meest conservatieve excretiefactor (het proces waarbij een organisme afvalstoffen en overtollige stoffen uit het

bloed of uit lichaamsvloeistof kwijtraakt) voorzichtig geschat worden dat het om ongeveer 33 doses van 27 mg methamfetamine (crystal meth) per dag gaat voor heel Goeree-Overflakkee. Aangezien de meeste gebruikers meerdere doses op een dag nemen gaat dit dus om een klein aantal gebruikers. Wel laat de analyse van de periode in juni zien dat ten opzichte van september de emissies (uitstoot) per RWZI verschillen, maar dat het gemiddelde hetzelfde blijft. Voor wat betreft amfetamine (speed) is het gemiddelde verbruik ongeveer gelijk voor alle regio's. Het gemiddelde gebruik van cocaïne en cannabis is in Middelharnis het laagst van Goeree-Overflakkee.

Herhaling van het onderzoek

Het voornemen is om dit onderzoek iedere vier jaar te herhalen, zodat gemeten kan worden of de maatregelen en acties die volgen uit deze beleidsnota en de integrale aanpak verslaving het gewenste effect hebben. Een periode van vier jaar wordt hier voorgesteld, zodat deze gegevens ongeveer gelijktijdig met gegevens uit andere onderzoeken beschikbaar worden.

4.2.5. Conclusies uit trends en ontwikkelingen

Verschillen tussen de onderzoeken

Omdat de genoemde onderzoeken allemaal op een andere manier worden uitgevoerd, kunnen de uitkomsten verschillend zijn. De gegevens kunnen, voor zover dit mogelijk is, naast elkaar worden gelegd om een beter beeld te geven. Het is belangrijk om te beseffen dat de uitkomsten van de onderzoeken een richting geven voor het inzetten van beleid op het gebied van verslaving en preventie. De onderzoeken brengen niet in kaart wie daadwerkelijk de gebruikers zijn. Een goede samenwerking met signalerende partners is nodig om inwoners die hulp nodig hebben te ondersteunen. De samenwerking met partners is dan ook op diverse manieren uitgewerkt in de speerpunten en ambities.

Roken en alcohol

Hoewel het aantal rokers volgens het RIVM-onderzoek blijft dalen zonder dat hier actief op wordt ingezet, geeft het GGD-onderzoek aan dat het aantal jongeren en leerlingen binnen de gemeente Goeree-Overflakkee vaker roken dan elders in de regio. Het GGD-onderzoek geeft ook weer dat jongeren en leerlingen binnen de gemeente Goeree-Overflakkee vaker dan gemiddeld alcohol drinken. Het onderzoek naar verslavingsproblematiek op Goeree-Overflakkee geeft dezelfde aantallen op het gebied van alcoholgebruik onder jongeren weer als het GGD-onderzoek.

Binnen deze beleidsnota wordt er ingezet op zowel het rook- als drinkgedrag van jongeren. Bijvoorbeeld door middel van de diverse trainingen die worden ingezet voor jongeren en ouders. Daarnaast zal middels de nieuwsbrieven zowel bij inwoners als bij professionals aandacht worden gevraagd voor het gebruik van alcohol en roken. Hier ligt een sterke verbinding met speerpunt 1 en de ambities 1 en 3.

Drugsgebruik

Het GGD-onderzoek geeft aan dat drugsgebruik onder alle leeftijdsgroepen lager ligt dan gemiddeld. Uit het rioolwateronderzoek wordt echter duidelijk dat de hoeveelheid amfetamine (speed) in het afvalwater hoger ligt dan in vergelijkbare gemeenten en steden. Het rioolwateronderzoek geeft niet aan bij welk type gebruikers het amfetaminegebruik (speedgebruik) voorkomt. Uit gesprekken met Trimbos over de profielen die zij landelijk zien, komt naar voren dat amfetamine (speed) voornamelijk gebruikt wordt onder jongvolwassenen (18+) en vaker voorkomt bij mannen dan bij vrouwen.

De uitkomsten van het GGD-onderzoek geven ook een ander beeld dan het onderzoek naar verslavingsproblematiek op Goeree-Overflakkee. In het onderzoek naar verslavingsproblematiek op Goeree-Overflakkee wordt er iets hoger gescoord op middelengebruik bij jongeren (17-23 jaar), zowel op het gebied van softdrugs als van harddrugs. Echter kunnen deze gegevens niet een op een vergelijkt worden, daar de

gegevens uit het onderzoek naar verslavingsproblematiek op Goeree-Overflakkee op het gebied van middelengebruik onvoldoende representatief zijn.

Door het inzichtelijk worden van deze gegevens kan er gericht worden ingezet op het voorkomen van het gebruik van met name amfetamine (speed). Hier zal zowel binnen de preventie als binnen de integrale aanpak verslaving aandacht voor zijn. Uiteraard wordt er op grond van deze beleidsnota ingezet op het voorkomen van middelengebruik in zijn geheel onder jongeren. Ook zal er in de integrale aanpak aandacht zijn voor het creëren van voldoende lokaal zorgaanbod.

4.3. Activiteiten monitoren

3.3.1. Evaluatieformulieren

Er moet een online evaluatieformulier komen voor de diverse trainingen, workshops en thema-avonden. Dit formulier moet beschikbaar zijn voor verschillende doelgroepen, kinderen, ouders en professionals. Met de afdeling communicatie zal na vaststelling van deze beleidsnota worden bepaald hoe dit gerealiseerd kan worden.

3.3.2. Inwonersonderzoek

Indien er inwonersonderzoeken/enquêtes worden gedaan hierbij aansluiten met diverse vragen, bijvoorbeeld over de kwaliteit van het voorlichtingsmateriaal. Zo kan er bijvoorbeeld worden aangesloten bij het jaarlijkse cliëntervaringsonderzoek welke in het kader van de Jeugdwet ieder jaar wordt afgenomen. Daarnaast kan er in overleg met de scholen worden gekeken naar het aansluiten bij eventuele onderzoek die zij uitvoeren.

Gemeente Goeree-Overflakkee
Koningin Julianaweg 45
3241 XB Middelharnis
Postbus 1
3240 AA Middelharnis
T. 14 0187
info@goeree-overflakkee.nl
www.goeree-overflakkee.nl